

Мадар

Экономиканы тутхучлу айнытууга – энчи магъана

РФ-ни Правительствосуну Председатели Михаил Мишустин 2030 жылга дери Шимал-Кавказ федерал округну социал-экономика айныуу стратегиясын къабыл кёрююню юсюнден буйрукъга къол салганды. Баш магъаналы жумушлары араларында – турист инфраструктуруны жангыртуу, улуу промышленный инвестпроектлени бардыруу, школланы, сабий садланы эм автомагистральланы ктуруушлары, биринчи медицина-санитар болушлукъ тапдыруу, сабийлени саулыкларыны саклау, бийик технологиялы медицина амалланы игилендируу, жашау журтла бла байламлы соруулары тамамлау барды.

Транспорт инфраструктуруны айнытууны чеклеринде «Нальчик» аэропортуны жангыртуу жаны бла ишле тындырыллыкдыла. «Эль-брус» курорт Россияда тау-лыжа туризмни айнытуу араларында бири болукъду. Улоула жюрюген жангы жолну ктуруушу белгиленеди, ол шимал-кавказ курортлары, ол санда Кабарты-Малкърарны курортлары, къара тенгиз турист арала бла байларыкъды.

СКФО-ну промышленный бёлумюн айнытууда баш ызладан бири Тынраууз тийресинде чыгарылган вольфрам-молибдени къазыуу эм аны жарашдырууны жангыдан башлау болукъду.

Экономиканы ёдюрююню магъаналы кесеги агропромышленный комплекси. Бахачылыккыны, къойчулуккыны, малчылыккыны, чабакчылыккыны жангы даражага чыгъарыу умут барды. Эл мюлклолеге предприятиаланы айнытууны бирлешдирген хазыр югюлери бла жыйымдыкъла берилчер онг болукъду, ары агротехнологияла, консултация халлы ашырыула эм кырал себепликке киредиле. Кабарты-Малкърарда арт жылыда жемиш-жилек, консерва промышленностуны, урукъ жюрютюк бёлумлени, дагыда малчылыккыны энчи ызларын тири айнытыр мадор ктуралганды.

Жангы стратегия тышындан санкцияла басынчаклык этген болуулары кезиюнде экономика халланы эсге алып ктуралганды белгийдиле РФ-ни Правительствосунда.

Региону эм округну айнытуу югюлерин ктурауну чегинде Кабарты-Малкърарны Башчысы Казбек Коков Кабарты-Малкърарны экономикасын ёдюрюю жаны бла туура этген предложенила да жерлерин тапхандыла стратегияда. Документде белгиленген республикалы магъаналы ызла эм объекте, республиканы оючуларын РФ-ни Правительствосу, профильли федерал министрстволу, РФ-ни Президентини СКФО-да толук эркинликке келечисини аппараты бла ишлеуюню эсеплерине кёре, Шимал-Кавказ федерал округну айнытуу стратегиясына къошулгандыла.

Жазылуу - 2022

Иги жумушну болжалга салмайыкъ

«Заман» миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкър халкыны маданиятыны, тарыхыны, биогонню жашаууну, айтхылыккы адамларыны, жетишилери эмда жарсылуларыны юсюнден басмаланган материалларыны сиз бир башка изданинда табаллык туюлосуз.

Биогонлюкте 2022 жылны экинчи жарымына жазылуу кампания кыстау барады. Сиз «Заман» газетте почтаны битеу бёлумлеринде жазылырга болукъсуз. Алты айга жазылуу багасы 741 сом бла 6 капекди.

Алайды да, жазылыгыз, билеклик этигиз кесигизни газетигизге! Мындан ары да ол сизни кертти шухуугуз, огурулу сёз негеригиз болур деп ышанасыз!

БТЕНИ ИНДЕКСТИБИЗ — П 5398

Жигерлилик

Халкъ депутат

Хар заманны кеси жигиттери, къазауатда – уруш жигитле. Урунууда уа – алчыла. Аланы атлары кёпге дери халккыны эсинде турадыла. Бу хапарыбызда биз аллай бир адамны юсюнден айтырыкъбыз. Ол да кимди дегенде, Герпегежден Кючмезланы Магомметни жашы Абдуракимди, кеси заманында аты айтылган малчы.

СЕБЕПЛИК

Файдасыз къаллык туюлдуле

Кабарты-Малкърарда ётмек бишириуу предприятиаланы къоранчаларыны бир кесеги къайтарыллыкдыла. Анга деп къыралны эмда республиканы бюджетлеринден кёп къалмай юч миллион сом бёлунюрюкю. Шёндю бу субсидияны беруюню мардалары жарашдырыла турады, ызы бла документлени алыу башларыкъды, дегендиле Кабарты-Малкърарда ётмек бишириуу министровунда.

Айтылганыча, субсидияны ётмек бишириуу эмда аны сатууда этилген къоранчаланы жабарга деп бердиле. Алай бла къырал багъаланы тыярга кюрешеди. «Ахча кёоллу болганыла продукциялары багъаларыны тыярга борчлудула. Нек дегенде ётмек дегенде жаны бла эм магъаналы ашха саналады», - дегенди

Кабарты-Малкърар эл мюлк министрини Хасан Сижажев. Ётмек бишириуу челемде быллай болушлукъ экинчи жыл бериледи. Былтыр аны ёлчери бир тонна продукция ючюн эки минг сом эди. Быйыл а кёбюрөк болганды – 2,5 минг сом. Тергеулеге кёре шёндю республикада быллай иш бла кюрешген 40 гитче предприятие барды. Ала хар бири да бир

сутканы ичинде 1-2 тонна ётмек чыгъарыдыла. Анга кёре,

субсидияга тийишли болганыла санына киредиле.

Бизни корр.

2 бет

Маданият

3 бет

Жетишим

4 бет

«Миллет кийимлерибизни жангыртууны проекттин башлагъанбыз»

«Миллет кийимлерибизни жангыртууны проекттин башлагъанбыз»

Ётмеленип къайтхандыла

Донецкден сабийлени жокълагъандыла, саугъала бла кёууандыргъандыла

ПАРЛАМЕНТ

Кабарты-Малкърар Парламентини башчысы Татьяна Егорова, Билим беруу, илму эм жаш тёлуюню ишлери жаны бла комитетни таматасы Нина Емузова, Контроль эм регламент жаны бла комитетни таматасы Кансаланы Елена, Парламентни Аппаратыны оючуусу Наталья Фокичева Донецк халкъ республикадан келген сабийчикледе къонакъда болгандыла. Ала биогонлюкте Кабарты-Малкърарны юсюнден

кабарты-Малкърарны юсюнден «Радуга» социал-реабилитация арасында турадыла. Анда 8 жылдан 13 жылга дери жашчыкъла бла кызычыкъла, ала уа 37 боладыла, медицина эм психология болушлукъ аладыла. Алага битеулю билим беруу программалага кёре окутуу да ктуралганды.

Татьяна Егорова сабийлеге Кабарты-Малкърарны юсюнден

къысха айтханды. Ол Донбассдан келгенлеге саулыкларыны игилендириге битеу онгла болганыларын чертгенди эмда мында турган кюнле ала эслеринде ашха заманча къаллыкларына ышанганын белгилегенди.

Кабарты-Малкърар Парламентини депутатыны атындан сизни бла танышырга келгенди. Кабарты-Малкърар Шимал Кавказын инжис дегенлерин эшитген болуосу. Республиканы айбат, сейир жерлери асыры кёп болгандан аталганды анга алай. Сиз ала кюрюсюз деп ышанам. Мында кесигизге керти негерле табып, Кабарты-Малкърарга къонакъга кайтып келиригизни тежейбиз. Биз а сизге тюберге не заманда да ыразыбыз, дегенди ол.

Парламентарийле сабийле бла ушакъ бардыргандыла, аланы окууда, спортда жетишилери соргандыла. Ала уа къонакълага суюнуп тынгылагъандыла, сорууларына жуупла бергенди. Ала республиканы къонакъбайлыгын, адамларыны чомартлыкларыны энчи белгилегенди.

Ахырында депутатыны атларындан жашчыкълага бла кызычыкълага эсде кыаллык саугъала бла татлы ашырыкъла берилгенди.

Жарсыуула, сабийле бушуулу затланы кёрюп, эртте уллайгъандыла. Ала ачыкъдыла, жангы затлага, билимге талпынгандыла кёрюнуп турады. Ненча келген эсек да, бизге ыразылыкларыны билдирмей кёюмайдыла. Ала республиканы, бизни халккыны кёрюп, аны бла уа битеу Россияны юсюнден оюмларын ктура сала суюме. Бизни регион не заманда да къонакъбайлыгы бла энчи

болганды. Табийгатыбызны ариулугуу бла бирге сабий организацияла, билим беруу учрежденила бла шагырейлендириге керекди. Биз ала «Кюн шахарга» элитрге сёз бергенди. Анда кёргенлерине кюуанырыкъларыны ишкесиме, дегенди ахырында Татьяна Егорова.

Кабарты-Малкърар Парламентини пресс-службасы.

ОНОУ

Кабарты-Малкърарга жолланы тапландырууга — 300 миллион сом

Биогон Россия Федерацияны Правительствосуну бегими басмаланганды, анга кёре регионлы жолларында ктурулуш ишлени бардырырга 120 миллиард сом бёлунюрюкю. Кабарты-Малкърар Россия Федерацияны «Транспорт системаны айнытуу» кырал программасына кёре эм «Регионлы, муниципалитетлени арасында эм жер-жерли автомобиль жоллары айнытуу себеплик этю» федерал проектин чеклеринде 300 миллион сом аллыкды, деп билдиргенди республиканы оючуусуны пресс-службасындан.

Председатели орунбасары Марат Хуснуллин.

Бёлунген ахчадан 2,5 минг километр регион жолну тап халга келтирсинле деп 63 субъектеге 86 миллиард сом бёлунгенди. Кабарты-Малкърар — 34 миллиард сом — жоллада ктурулуш, жангыртуу эм улуу трассаланы тынгылы ремонт этерге къоратыллыкдыла, ол санда Алтын тогъай эм Европа — Запад Кытай жолла бардыла. Аны бла бирге, 70 регионга жууу къошакъ халда ахча болушлуккыны аллыкдыла. Ырысхыла ремонт ишлени бардырырга, жолланы кенгертирге эм жангы жол инфраструктураланы, ол санда кёпюрлени эм башха затланы

ишлерге къоратыллыкдыла. Эсигизге салыйыкъ, «Кёрукъуузулу автомобиль жолла» миллет проектин чеклеринде быйыл Кабарты-Малкърарда 70 объекте ишле бардырыллыкдыла, аладан экиси келир жылга кёчеркиди.

Элени комплекси айнытуу кырал программасына кёре, сегиз объектини Кёндендени, Экинчи Чегемни, Урухун, Анзореини, Интернационалыны, Бабугентни, Ново-Ивановканы чеклеринде эм Хушто-Сырда бла Тёбен Чегемде ремонт ишле бардырыллыкдыла. Экинчи Чегем-Булунгу автомобиль жолга тынгылы ремонт этилиди эм Нальчик-Нарткъала

Эсге тутуу

Учундургъан макъамлары — ёмюрлюк хазнабыз

Малкър халккыны биринчи профессионал композитору, Кабарты-Малкърарны сыйлык кулукчусу, Россия (СССР-ни) Композиторларыны союзуну члени Жеттеланы Зекерияны жашы Мустафир туугъаны бу кюнледе сексен жыл болады. Ол дуниясын алышханлы кыйырма жыл болады.

Мустафир 1942 жылда 1 майда Кёндендене тууганды. Атасы Жеттеланы Махмутну жашы Зекерия Смоленск тийресинде барган сермешледе ёлгенди. Алай бла анасы Атмыраланы Махайны кызы Шарипа кёолунда юч эр киши сабий бла къалганды. Ол бушууны ызы бла кёчгюнчюлк келгенди — ачлык, жанангачлык, киши жерини биз юйренмеген хауасы, амалсыз баш кечиндириу... Ала Кыргызстанда Джалал-Абад тийресине тюшгенди. Шарипа, сабийлерине онг тапдыруу ючюн, не уллу ачууну да баш иймей кёкторгенди, кюндюз колхоз иште туюлосе да, уста тигуучи эди да, кече, тёшегине кирмей, кюл иш бла кюреше, сабийлерин ач этмегенди.

Бир кече, сабийле бугумуч ойнай, аналары да тигуу эте турганлай, Шарипаны эшиклери хыны къагылгандыла. Таматасы Камал къоншуда ахпулада къалган эди. Юйге суху кирген башкесле, анасын кёрууларга суюлген бешжыллык Жамалчыккыны жастыкъ бла тунчукдуруп, жарлы Шарипага аман кюн келтирип, юле болганыны жыйып кеткен эдиле. Мустафир а, асыры кюрюгъандан, бугумуч ойнай кирген ундурукъ тюбюндөн экинчи кюн да, юйню ичи адамдан толганды да, чыгъарга унамай тургъанны кёз жашлары бара эгеричю эди. Анасы да ол юч кюнде алышхан эди дуниясын.

Ахыры 3-чю бетдеди.

Учундурган макъамлары — ёмюрлюк хазнабыз

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Сабийле экиси да башха-башха детдомлагъа тошгендиле. Мустафир тошген аманлыкчыла турган юй болуп чыкыгъанды. Жашчык анда кеп кёрмез затын кёргенди, аны этинде кълган бичакъ тапла ол затха шэгбат болгъандыла. Бир мудах кюннде композитор былай хапар айтхан эди: «Бек кыйын эди. Таматараккъа гитчелени кыйлыксыз кыйнагъандыла».

Мустафир былай эсгере эди: «Бир кере мени базарга элтедиле да, бир кыргъыз кытын жукъа гыржыла сата тура эди, тандырда бишириучо эдиле аланы, лавашха ушап, аладан урла дейдиле. Кеслери уа арлакъда бугъадыла. Урлайма, ашайдыла, манга уа бермейдиле. Дагыда элтип турадыла базарга. Бир жол мен бир кыргъызлы кыатыны саткан ётмеклеринден бирин урлайма да, къачама. Ол да ызымдан болады. Къачыл бара ол ётмекден къабарга кюреше эдим, арда таматала берлик тойюлдюле деп. Къарысуз эдим да, тутадыла бу жол. Ол кыргъыз кыатын, мени кёргенде: «Ой бай! Къандай арык бала!» — деп, сейир этген эди. Урушхан окуна аталмагъан эди, мени халими кёрюп. Насыбыма, ананы эгечи Мадинахан бла аны баш иеси Текуланы Шамил табып, кеслерине алган эдиле да, анда уа аш бла кыйналмагъанма, — былайга жетгенде, хапарчыны ауазы бир кесек жарый эди. — Текуладан деп тукъуму алай жаздырган эдим, билмей», — деп сагъынучу эди Мустафир.

Къарындашын алты жылгъа тамата Камал а, тенгендинден айырылырла суймегенди. «Бир-эки кере да келип, бир таматаракъ жашчыкъ, дувал къатында тохтап, сызгырып чакъыра эди мени. Къатына барсам а: «Биз Кавказга кетибиз. Кел бизни бла», — дей эди. Унаматганында: «Мен къарындашымга. Сени мында къююп кетерик тойюлме», — дей эди. Мен а къачыл юйге кирип бугъучу эдим...» — деп эсгере эди Мустафир. Кертиси бир да, Камал, эки негерчиги бла бирге къачыл бара, аланы жолда бир неча кере тутуп, арха къайтаргъан эдиле.

Игиликни эсде сакълагъан — ахшылары кыйлыкларыды. Экюзлеге онт тапдырып, аланы окуулу этген ана эгечлерине бла аны баш иеси Текуланы Шамиль, кызылары Фатиматха бла Разиятха Мустафир да, Камал да ырызлыкларыны айтычу эдиле. Алма-Атада медицина институтну бошагъан Камал

— медицина илмуланы кандидаты — кеп жылланы ичинде Калмыков атлы санаторийни тамата врачы болуп тургъанды. Шуёху жазычу Гулаланы Башир, башхала айтып да, тамата Жетте улуну халаллыкчыны, адамлыкчыны, аны аллына келгенге кыйгъыра билиуюню юсюнден кеп зшитгенме.

Мустафирни уа иги таный эдим. Ары ётсе да, бери ётсе да, жокълай тургъанды. Ол музыкагъа сабийлей тартынганды. «Алай сюе эдим къобузчу болурга, — деп эсгере эди кеси, — той болса, къобузчу кыатына барып, аны тюеклерин сылауучу эдим. Къой коте барсам, къамишден сыбызгы этип, зшиттен макъамларымы согъуп турганма. Кесим кыурагъа да кюрешгенме».

Сюрюнден къайтып, Кенделенде школда окугъан заманында ол хорда солист болуп да жыллап тургъанды. Бир эришиуде хорлап, Энейланы Жамал, Юсюпланы

Пахомовдан юйретгенди. Жетте улу анда фортепианода согаргъа юйренгенди, къобузду уа биле эди.

Мустафирни бюгюн да татлы кёрюнюп турган жырларына чып тюшюрюрге кюрешгенле табылгъандыла. Алай, жюреклери тар адамлары кыатларында башхала — аладан игиле, халалла, ёмюрлюк затны бла бирикюнюкню бир бирден айыра билгенле да жашайдыла. Ол а насыпды! Студент заманында Мустафир Туртуланы Бертини сёзлерине «Кырулушчулары жырын» жазган эди. Аны радиогоа элтгендинде, затха да жарарыкъ тойюлдю деп, тюнголтоп иедиле.

Ол заманда анга халкъыбызны ахшыларында бири Рахайлана Исмайыл тюбегенди. «Исмайыл мелек кирик чыкыгъан эди мени аллыма, — деп эгериучо эди Мустафир. — Художестволу советге келгенден бир къаууму жазгъаныма болмачы сылтаула табып,

«Чегем чучурланы тауруху» деген биринчи малкъар балетге, бир къауум театр ююнга да музыка жазгъанды. Алада ата журтубузну аязы, эрттенликте тау башындан къарагъан, ингрликде башха тауны къызарта батхан кюнню жарыгы, бийикден келген шорха сууланы ауазлары, чапыракъ шыбырдауу, этген оюмларыбыз, умутларыбыз да, бирден айтханда уа — халкъ энчилигибиз жашайды. Композиторну чыгармалары Москваны, Ленинградны, Тбилисини, Винницаны, Махачкъаланы, Майкопну, Элистаны эм башха шахарлары концерт залларында эшитилгендиле.

Мустафир Жаш тёлнюю чыгармачылык юйюнде сабийлени жырларга юйретип, ала бла республиканы кыйсы кыйырына да жетип, концерт программа кёргозтуп тургъанды.

1976 жылда Жетте улун РФ-ни Композиторларыны союзнуа алгъандыла, 1990 жылда уа «КъМР-ни искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу» деген атха тийишли кёргендиле.

Аны юйюрюнде музыканы сюйген да, ангыллагъан да этгендиле. Мустафир төрт сабийни атасы эди. Жантемир кеси иши бла кюрешеди. Лариса сабий сатта ишлейди. Ала Мустафирни биринчи юйюрюндендиле. Газаланы Светлана бла Мустафирни кызылары Лейля экономистди. Юч жылында жырлап башлагъан Зауррбег а атасыны жолу бла барады. Халкъыбыз артыкъ багъалаган, эсли, фахмулу атасына аталгъан суймеклик аны жашау жолун жарытханлай турлугу хакъды.

МУСУКАЛАНЫ Сакينات.

Хамит, Жеттеланы Мустафир да биринчи жерни алган эдиле. Сора кёленип, школну таусуханлай, 1959 жылда Мустафир Нальчикде музыка училищени дирижёр бёлюмюне киреди. Аны бла бирге ары Энейланы Жамал, Будайланы Ольга, арда аламан жырла жазгъан Малкъондуланы Идрис да киргендиле. Жамал бла Ольга арда Москвагъа кетип, анда артистге окугъандыла.

Кёпле ары музыка школну бошап баргъан эдиле. Мустафирни уа алгъадан хазырлыкчы болмагъанды. Алай а экзамен алгъанла жашны фахму тагысы болгъанын эсепте, аны дирижёрла хазырлагъан бёлюмге алгъандыла. Киргенден сора уа болушхандыла. Композицияны дерслерин анга белгили музыкант Трувора Шейблер бергенди. Макъам кыурагъа уа композитор Николай

къанатларымы кесген эдиле. Ол кюн Исмайылгъа жолукмасам, не боллугъун билген кыйынды...» Жырны радио бла берген эдиле. Окуп бошагъанлай, Мустафирни Къабарты-Малкъар телевизияны къауумжесюрну къуллугъуна алгъандыла. Ол анда кишини жанына тиймей, ишин къагъасыз этип, кырк жыл ишлегенди, дунясын алышынчы.

Анга берилген, бир кюнню жетмеген алтымы жылны ичинде этген иши бла аруу ыз кыйгъанды музыканы не торлю жанрында да ишлеген композитор. Ол «Таулауагъа чакъырама», «Жылы жауун», «Нальчик кечеле», «Къаачыла», «Къайдаса, билдир кесинги», «Жашлыкъ», «Тюбешуи», «Керти болурму, билмейме» эм жыраланы, романсланы, балладаны, «Тау элде», «Кериуан» пьесаланы, увертюраланы да авторуду,

МАДАНИЯТ

«Миллет кийимлерибизни жангыртыуу проектин башлагъанбыз»

Тырныауузну Къулийланы Къайсын атлы Маданият юйюнде орналган краеведение музей жангыс да Элбрус районну уёгъу, саулай да республиканы эм иги маданият учреждениларындан бирине саналады. Анда кёрмочле бла экскурсияла бардырыладыла, торлю-торлю жыйылыула, кыууанча, тюбешуле ётдюроледиле, жаркыландыруу эм юйретуу жумуш тамамланады. Музейде иш къалай кыурагъаны юсюнден бизге аны директору Эзельланы Фатимат билдиргенди.

- Фатимат Асхатовна, учрежденигъызда арт кезиуде болгъан ишленден энци кыйсын белгилерик эдигиз?

- Эм алгъа, анга Къабарты-Малкъарны бла Къарадай-Черкесни сыйлы артисти Отарланы Омарны аты берилгенди. Бусагъатда Отарланы тукъум келечилерини къатышыулары бла экспонатла, айтхылыкъ жырчы, къарачай-малкъар халкъ жыралы сакълауыгъа уллу кыйын салгъан инсанны жашау эм чыгармачылыкъ жолуну юсюнден суратла, шартла жыйыладыла.

Башха магъаналы ишле да кеп болгъандыла. Къолдан усталаны халкъла аралы фестивалына къатышханбыз, ол миллетлени тин байлыкларыны сакълар, ёсе келген тёлюлени къарачай-малкъар эпохса сейирин къозгъар мурат бла кыурагъан эди.

Х.М. Бербеков атлы Къабарты-Малкъар кырал университети бла фестиваль бирге бардырлыкъ проектин жарашдырганбыз, аны ётдюроуге Элбрус эм Черек районланы администрациялары бла кыууура управленилары себеплик этгендиле. Фестивальны кезиуде концерт кёргозтюлгенди, хорлагъанлауа уа эзде кыаларна сауыгъала

уёгъу, кыралыбызны жерлеринден къонакъла да келедиле. Алауагъа кёргозтор затыбыз а кёпдю. Музейде эм аны Кенделендеги бёлюмюнде жети кёрмоч оту барды, алада Улуу Ата журт урушха къатышхан аскерчилерибизни юслеринден суратла бла документле, районну айтхылыкъ инсанларыны, ол санда спортсменлени, Тырныауузну эм мындагы

пъесасыны юсюнден берилеге тошгенбиз. Башкъортостан Республикада «Россейде излеу къымылдау» жамауат биригюге кишилери дерслерин хазырларга эм аны видеога алдырырга болушханбыз. Ата журтну кыууулай ёлген жигитлерибизни атларын ёмюрлюк этер мурат бла кыурагъан «Заоблачный фронт» халкъла аралы аскер-тарых фестивалыны ахыр кесегин бардырууга себеплик этгенбиз.

- Сиз оюм этгенден, бюгюнлюкде музей жамауатха къалай бирге керекди?

- Жангыз да былтыр музейде эм аны Кенделенде бёлюмюнде 20 мингнге жууукъ адам болгъанды, 432 экскурсия, 9400 инсанны къатышыуу бла 138 иш бардырылгъандыла. Былайда кыууура, билим беруу учреждениланы башчыларына, афган урушну ветеранларына, жамауат организациялауа эм башхалага ырызлыкчыбызны билдирюге сюеме. «Приэльбурье» миллет парк, «Къайсыннга жоюз атлам» фонд, Къабарты-Малкъар кырал университети малкъар миллетни

вольфрам-магъадан комбинатны юсюнден шартла да бардыла.

Жолочулауа этнография эм Минги тауны тиерсинде болгъан жаныуарланы юслеринден хапарлагъан кёрмочле да сейирдиле. Биринчисинде - таулула бурун заманлада хайырланган затла, тарых эм маданият эсгертмеле, экинчисинде — жаныуарланы бла чыпчыкъланы бодуркыулары.

- Арт кезиуде уа къалай проектлеге къатышхансыз?

- ОТР каналны «Улуу кырал» рубрикасында Тырныауузну комбинатны юсюнден, «МИР» каналда Боташланы Исаны «Кыуула-бийликликни сюедиле»

Жангы кытап

Аны поэзиясында — халкъны ышанлары

Не букъдурур кереклиси барды, биз харкюнлюк жашаубузда, социальный сетъледе да асламысында орус тилде сёлешебиз. Малкъар тил, ана тилибиз болгъандан сора да, бизни республикада кырал тилден бири болгъанын унутуп. Алай ол осал төрени бузгъанла, тюз жолну кёргозтгенле, шукур, бардыла арабызда. Аладан бири пост Ёзденланы Исмаилды.

Ол социальный сетъледе басмалагъан хар назмусуна таулула ырызлыкъ сёзле жазадыла. Аны окуучулары кепдюле, алай шарт бла кёлуна къалам алгъан алай кеп жазыучу махтаналыкъ тойюлдю. Биз, окуучула, Исмаилни назмуларынын сюзгенде, анга «поэт» дегенибизде, ол ыразы болмай эди, алай малкъар тилин билген, кючлю фахмусу болгъан, мингле бла адамлары жюреклерине жетген поэт болмай кимди?

Назмучуну бек биринчи борчу халкъны эсин къайгырыуула затлагъа бурууду. Исмаил тилибиз кыруу баргъанынын юсюнден кючлю назмула жазгъанды. Ёмюрледен бери сакъланган ата-бабаларыбызны аруу тили жокъ бола тургъаны аны кыйнайды.

Ёзденланы Исмаилни, журналист Чочайланы Зухураны хайырларындан биз социальный сетъледе бу жарсыулу болумну сюзгенлей турабыз. Бусагъатда жабылып тургъан фейсбукда «Ана тил» эм «Ана тил. Жангы къауум» бетледе Исмаил бла Зухура бек ачыкъ ушакъла бардырып тургъандыла. Зухура терк-терк «Заман» газетни материалларын да сала эди анда.

Гитче атламланы магъаналары уллуду: биреу Исмаилча ана тилде назмуларын социальный сетълеге салыр, башхасы сабий сатта балачыкъла малкъар тилде сёлеширча этер, жаш атала-анала юйлеринде жалаанда тауца сёлешип башларла, хар ким, не аз да болсун, бир зат этерге керекди. Аны юсюнден тенгибизни тизгинлери:

Сыйламайса, жюрютмейсе сен тилни, Неди амал? Сенден ёксюз къалайыкъ. Нек этесе аман бетли миллетни? Бар жолунга, биз ызында къарайыкъ.

Ангызылыккыны жайылады зараны, Уу ушайыкъ тюп болурга дунядан. Сынатады алан халкъга азапны, Къан хурттакла этип, ашай бауурун.

Табылмаса бу аурууну дарманы, Биз ушайыкъ тюп болурга дунядан. Хорламаса къ бу созулгъан армаууну, Хайыр болмаз кеч этилген дуудан.

Бу назмуну окугъан алада публицистика ёзегин сезерикди. Керти поэт лирикалы тил бла жалаанда суймекликни, неда жайны, кюзю, кышыны, жаз башыны аруулыкларыны юсюнден жазгъандан сора да, халкъны жарсыуларыны юсюнден айтады. Исмаил суймекликни, бизни аруу табигытыбызны юслеринден да жазады, алай аны поэзиясыны энчилиги жютио тилиди эм публицистика ёзегиди. Назмучу кесин халкъдан айырмайды, аны бир инсанча, бир керти уланыча сезеди кесин. Халкъ адамы — ол барыбызга да жууукъду. Не сейир, китабын да халкъ басмалагъанды дерге боллукъду. Кертисин айтханда, биз, Исмаилни

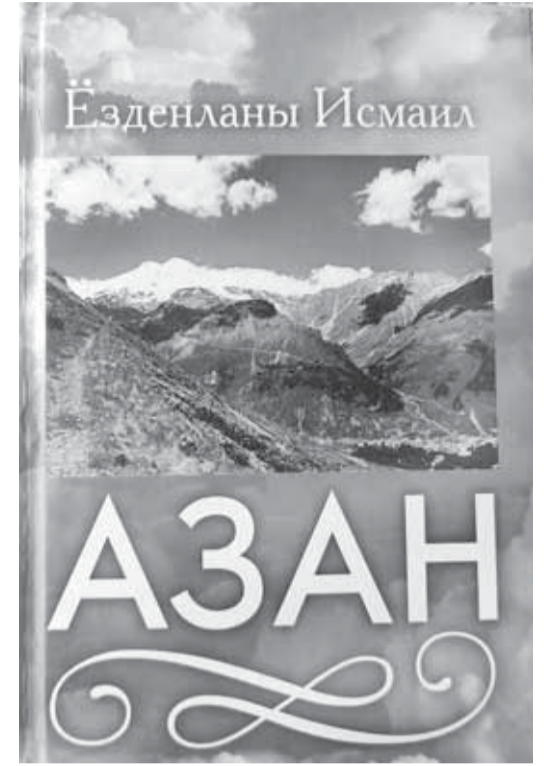
Жарыкъландырыуу

Таулуланы бурунгулу журтларындан хапарларыкъды

Къабарты-Малкъарда «По зову предков» проекте кере, таулуланы эски жашау журтларыны юсюнден билдирген виртуал музей ишлерики. «Аны мурдоруна бири тау элден игирек сакъланган бурунгулу Кюнлюм эл алынырыкъды», — дегенди Кюнлюм эл эрттеги къалаларындан бирине цифралы амал бла

окуучулары, сакълай эдик аны жыйымдыгын. Алай кимден да бек Ёзден улуну назмуларыны къадарына филология илмуланы доктору Биттирланы Тамара жарсыгъанды. Былайда хурметли али-

мибизни миллетибизде хар ахшы ишни эслей билгенин, анга кыууанганын, билеклик этгенин энчи чертирчады. Таулула бошдан айтмайдыла: «Боллукъ зат болмай къалмаз», — деп.

Тамара Ёзденланы Исмаилни назмуларына къараган кезиуде анга университетде биргесине окугъан филология илмуланы доктору Чеченланы Алий сёлешгенди: «Тамара, бусагъатда назмула жазгъан бир жангы адам бармыды?» деп сорганды. Ол а мычымай анга Исмаилни назмуларын ийгенди. Чечен улу быланы басмаларга керекди, жетеу къоранчланы боюнума алама, деп жууулап кыурады. «Менде бир кыууанч бар эди да, — дейди Биттирланы Тамара. — Китеп басмалаучу Людмила Добагова терк окуна санап чыгъарады къаллай бир телиниригин, Тамара Ачабаева корректор ишин тамамлайды...ай бла жарым озгунчу «Азан» басмаланады. Ызы къалын болсун».

Исмаил ийнанган адамды, аны акъылына кере, ийман хар бирибизни, аны бла бирге битеу халкъны да сакъларыкъ кючдю. Аны битеу назмулары да суймекликни юсюндендиле: иалкъны, хар адамга, жашауыгъа. Ол Къазахстанда Павлодар областыда 1955 жылда туугъанды. Таматаланы уллу хурмет бла эсгереди. Ала ол узакъ жерледе не тиллерин, не адетлерин-төрелерин тас этмегендиле.

Исмаил экижыллыгында 1957 жылда ата-бабаларыны жерлерин кёргенди. Быллымда он классны бошагъанды. Атасына-анасына къолундан келгенча болушханды. Аскерде къуллукъ этгенди, ызы бла Быллымда, Тырныаууда торлю-торлю ишледе урунганды, аны бла бирге бир кюн да китапдан айырылмагъанды. Аны терен билими назмуларында сезиледи. «Динсиз миллет къум болур, тилсиз миллет къул болур» деген оюм аны жюрек чакъырыуду. Биз аны ауазын эшитилесакъ.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

уа эзде кыаларна сауыгъала

- Экскурсиялауа келгенге къалай сейир затла кёргозтесиз?

- Бизге экскурсиялауа жангыз да школчула ма мында жашагъан адамла

Ушакъны Анатолий ТЕМИРОВ бардыргъанды.

ЖЕТИШИМ

Ёхтемленип къайтхандыла

Бу кюнледе Сочи шахарда жаш фахмулану «Весеннее скерцо» деген ат бла жетинчи ачык битеурросей фести- валь-конкурс бардырылган- ды. Аны башламчысы эмда кыраучусу «Сафир» чыг- армачы биригидю. Бу ише Краснодар крайны админи- страциясы, Культура мини- стерствосу, Сочи миллет культураланы арасыны совети эмда ол шахарны администра- циясыны халкыла аралы политика управленясы, крайда ЮНЕСКО-ну халкыла аралы фонду себеплик этгендиле.

Фестивальга Къабарты-Малкъардан жаланда бир ансамбль баргъанды – КъМР-ни сыйлы артистлери, «Балкария» фольклор-этнография ансамблыни солистлери Жанатайланы Ирэна бла Шауаланы Рамазан башчылык этген «Кавказны ёхтемлиги» деген югюлю сабий тейсеу коллектив. Бу эршиуледе ол битеу сыйлы са- гуаларына тийишли болгъанды, гран-при да алагъа жетгенди.

Конкурсха Россейни кеп реги- онларыны чыгъармачы коллек- тивлери къатышхандыла, атлары айтылгъанла да кеп эдиле. Аланы араларында жашларыбызны бла кызыларыбызны аллай бийик жетишим болдурганлары бла ёх- темленирчады. Коллектив кесини атына бу жол да кертичи болган- ды. Аны жюрини кыауму асыры

жаратхандан, гала-концертте да теспетгенди. Фестивальны да Ирэна бла Рамазан салгъан жан- гы тейсеу бла жапхандыла.

– Биз бек къаты хазырланган- быз. Сочида да тотатмагъан эдик жаруларыбызны. Фестивальга баргъаныбызда уа, Шауаланы Рамазанны туугъан кюню бола эди да, анга хорламыбызны са- гуъа этер муратда, барыбыз да кьолдан келгенни аймагъанбыз, – дегенди ансамбледе теспеген Марина Кашежева.

– Бизге башхаладан эсе къаты

къарс кыага эдиле. Сахнага экинчи кере да чыгъаргъа ты- шгенди, – дегенди ансамбльни соли- сти Азаматланы Руслан.

– Хорлагъанларын эшитгенле- ринде, жашчыкыла бла кызычык- ла, ёрге-ёрге секирип кыуана эдиле. Аны уа не багъасы барды. Бу фестиваль-конкурс битеуррос- ей даражада бардырылгъаны ючюн бизни кепле керегендиле, кеслеринде концерт программа кёрютюрюбюзню да тилегенле болгъандыла. Кыралда тын-

чыкылы болса, биз чакъыр- лган жерледе барып теспербиз деп, алай мурат этебиз, – дегенди Жанатайланы Ирэна.

3 майда уа тейсеу кыаум ди- пломлары, грамоталары, саугъа- лары бла да Нальчикге кыайтып, ол кюн окуна Профсоюзланы ма- даният юйюнде Малкъар халкны жангыры ючюнне жораланган уллу концерт программага да къатышханды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

БОЛУМ

Къоркыууу кези хатасыз ётгенди

Минги тауда курт юзюлюге къоркыууу кези бийылы апрелинде бошалгъанды. Ме- теорология эм башха геофизика ишлеге тири къатышыуу жаны бла Шимал-Кавказ аскер службасыны учреждениены башчысыны орунбасары Будайланы Махмут бирдиргенге кере, орта эсеп бла бийылгъы сезон кеп жыл- ладача ётгенди, къар алгынча жаугъанды.

Адамланы къоркыуусуздуклары эм мюлккени сакълар ючюн служба 150 минг кубометрге жетген 23 куртну тышюртенди, къар юзюлюге къоркыуу болгъан 31 жерде ишленди. Андан тышында да стратегия тинтиле бардыргъанды, къоркыууу жерледе кърны теренлигин ёнчелегенди, кюн сайын «Чегет», «Эльбрус» тау-лыжа жоллада эм алыны тийрелеринде болумга дайым кырагъанды.

Заманында этилген мадарланы хайырын- дан Минги тауну этеклеринде жашагъанланы эм къонакъланы жашауларына бла саулык- ларына къоркыуу чыкмагъанды, мюлклеге заран жетмегенди. Кеслери алларына юзюл- ген куртланы юслеринден айтханда, алыны саны жюзден алагъанды, алай ала хата келтирмегендиле.

Будайланы Махмут айтханыча, бийылы 1 январьдан башлап, курт юзюлюге кыажау ишле Россейни энчи законодательный акты- рына кырал муниципал учреждениланы право болумларын игилендириу бла байлам- лы кийрилген тырленулеге тийишлиликке бардырылгъандыла. Къар юзюлюге къор- кыуу болгъанын мычмай бирдириу юсюн- ден «ККД Чегет» эм «Кавказ РФ» акционер обществола бла гражданд-право келишимле, Эльбрус районну эм Эльбрус элли админи- страциялары бла уа муниципал келишимле тауусулгъандыла.

Анатолий САФРОНОВ.

БИЛИМ

«Эл мектепни тамбласы бизни къолубуздады»

Заманын излемлерине кере, билим беринюу квалитетине, сабийлени юйретинюу аслам эс бурулгады. Терс- Кюлда бу иш квалитетин юзюндени элли орта школуну директору Зайиханланы Лейля бла ушакъ бар- дыргъанбыз.

– Лейля Таусолтановна, баям, эл мектепни магъанасы, жангыз билим беруи системада угъай, башха жаны бла да не заманда да энчи болгъанды.

– Хау, биринчиден, мектеп энчи программа бла билим берген жангыз учреждениады, аны юсю бла элли жаш тельюсю саулай ётеди.

Экинчиден, школ юйретинюу иш бла керешген жангыз жамауат-кырал институтду, ол битеу муниципал кыралынуу социо-культура арасы болуп кыалады.

– Алай эсе, ол тире айныгъа да тийиш- лиди.

– Билим беринюу федерал стандартына кере юйретинюу-окутуу ишни игилендириу бла дайым керешибиз. «Мектеп – элли социо- культура арасы», «Биригиден – айныгъа» деген проектле, «Бирге тамамлайбыз», «Жер-жерли халкны журтла жаны бла жарыкъландыруу» деген волонтер програм- малы толтурады. «Общественно-активные школы России» битеу кырал кымылдауга кыатышабыз. Битеу бу мадарла социо-мада- ният майданы кырауда устазыланы, ата-ана- ланы бла жамауатны кючлерин бирикдирге болушадыла.

– Мен оюм этгенден, шахар мектепле бла

тенгледиргенде, элдегиле, аз комплек- ли болгъанлары себепли, хар сабийге ас- лама заман ёльюрге кёрюек онг чыгады.

– Иш хар окуучуну айныууну энчиликле- рине, билимине, сейрлерине, фахмусуна кере кыраалады. Аны кез кырамына эс бурулгады, устаз бла окуучу бир бирлерин «эштедиле». Билим беринюу ачык халда бардырабыз, сабийле социал магъаналы жумушлагъа кыатышыларына, элли бла мектепни араларында байламлыкыла кюч- лерлерине кыайгырабыз.

– Коллективигизни юсюнден да айтсагъ- ыз эди.

– Коллективигизге бир ниетли адамланы командасыды дерик эдим. Мен сагъыш эт- генден, эл мектепледе ахшы устазла ишлей- диле, ала юйретинюу тышында, окуучуланы олимпиадалага, эршиулеге хазырлайдыла, ол ахшы эсеплеге да келтиредиле. Кеслери да «Жылны устазы» регион конкурсха дайым кыатышадыла, волонтерлукъ бла да керешедиле. Керек болса, психолог, консультант, социолог да боладыла.

– Школа ишни игилендириуе кыаллай чырмаулага тюбейсиз?

– Баш жарысуладан бири демография бла байламдыды, сабийле аз туадыла, экономикада кризис да адамланы жашаулары иги этмедиле. Бу кемчиликле уа билим беринюу ге да кыатыладыла. Сёз ючюн, абадан клас- лада окуучуланы саны аз болгъаны ючюн профильле жаны бла окутургъа онг чык- май кыалады. Шендуюлю компютерле жетишмегенлери да чырмайды. Кадрла бла байламды да жарсыу барды.

– Устазла жетишмейдиле?

– Жаш специалистле школга ишлерге бек аз келедиле. Выпускниклерибиз кыралны даражалы вузларына киргендиле, алай пе- дагогика усталыкыны уа сайламагъандыла. Аны сылтауу ачыктыды: иш хакъны азлыгы, ишчи жашау журтлары, социал льготаланы жокулугу. Кёл этдиринча да зат этилмейди, коллективигизде тийишли адамларыбыз а кёпдуле.

– Эл мектепни айныуу жолун неде кересиз?

– Бюгюнлюке элли айнытууу кёл тырлю амаллары бардыла. Бек алгъа уа, билим беруи сабийлени окутуудан тышында жамауат башламчылыкъланы, информация- жарыкъландыруу эм физкультура-спорт арасы болурга тийишлиди. Эл мектепни юсюнден сагъышла, школ кеси киби, жан- гы туйюлдюле, алай аны тамбласы бизни къолубуздады.

Ушакъны Анатолий ТЕМИРОВ бардыргъанды.

ОЮМ

Бюгюнлюке кыайгырмасакъ, артда жарсыргъа тышери?

Ана тилибиз – миллетибизни алтын хаз- насыды. Ол ёмюрлени теренинден келеди, байды, ариуду. Аллаха шукур, бусагъа- дагы тельюлеге жетгенди. Энди мындан ары кыдары кесибизге кере боллукъду. Анга миллет бир кезден кыарамаса, кыайгь- ырмаса, ол тас болуп кетерге кыоркыуу бар- ды. Эски сёзлерибиз ёчюле баргъанлары бла ата-бабаларыбыз сёлешген бай тилибиз жукъара барады.

Тилибизге уллу магъана берирге из- лемеген, сабийлери ана тилден дерслеге жюрюрлерин соймеген адамларыбызга бек сейир этме. «Орус тилден уста болсан ансы, малкъар тил неге керекди», – дегенле кёлдуле. Таулу адам, аны аузуна келти- रिп, кыалай айта болур? Атасындан бла анасындан ол сёзлени эшитген сабий а не этсин? Сноеркимиди ана тилин дерслерине барырга? Не хазна!

Тилин соймеген – анасын, баласын, мил- летин да соерик туйюлдю деп, акъылманла айтхандыла. Кеси тилибизде ауузубузну толтуруп бир сёлешгенибизни не багъасы барды? Къор болойми ана тилиме! Кёл жер- леде сёзюбюзню анылаталлыкыбыз тауча

сёлешип. Нек дегенде тюрк тили миллетте бла бирди тилибиз. Ма анга тышюндуюрге керекди сабийни гитчелигинден окуна, аны искилтин этмей.

Шахарда жашагъанланы кыой, энди эл- деги да орусча сёлешдиле. Улайгъан адамла да туудукъларына орусча жуа- пларга кюрешедиле. «Да ала тауча бил- мейдиле сора уа», – деп кыоядыла. «Жилан кеси кыабынындан жийиргенгенлей» болуп турабыз. «Заман» газетте жазылуу башланганлай, манга кёлпелени алларына барырга тышеди. «Тилибизни иги билмей- биз да, газетни окуялмайбыз, окуусаык да, анылапмайбыз», – дегенле, кеслерин бир уллу жигитлик этген сунадыла. Мен аны- лагъандан а, ала алай айтырга уялырга керекди. Эштада, сабийлерин ана тилден дерслеге иймей кыогъан кыаумдан болур- ла ала? Ол бек жарсылуу шартды.

Миллетлигин, инсанлыкын тас этгенчады ана тилин билмеген. Бюгюнлюке терс эт- ген ишибиз тамбла юсюбюзню кетмезлик жарсыуубуз болуп квалмасын.

ШАУАЛАНЫ Разият.

АЧЫБЫУ

Саулыкъларын кючлерге аламат онг чыкыгъанды

Къачанда Чегем районда физкультура бла спорт социал политика кыыймат- лы ёльюмлеринден бирине саналады. Ол себепден жаш адамланы саулыкъла жашау бардырыларына дайым эс бу- рлугъанлай турады. Кёл болмай Чегем шахарны 5-чи номерли орта школунда дздодан районла аралы секция да ол мурат бла ачылгъанды.

Аны ачылууна РФ-ни дздодан фе- дерациясыны вице-президенти Сергей Соловейчик, «РЖД» биригуюну корпоратив коммуникацияла жаны бла департа- ментини эм Россейни физкультура бири-

гиуюно «Локомотив» организациясыны таматарыны орунбасарлары Алим Гаданов, «Локомотив» клубну президенти Аслан Бабогов, Россейни сыйлы тренери Залим Гаданов эм башхала кыатышан- дыла.

Къонакыла жангы ачылган секцияны жаш тельюге магъаналыгын белгилей, спортчуланы арасында биринчиликте бла чемпионатлада жетишимлери бла кыуандырыкыла кёл боллукъларына ышанганларын бирдиргендиле.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

2022 жылда майда беш уухамты намаз кыылуу заманы

Айны кюнлери	Эрттен намаз	Кюнню чыкыгъан заманы	Тюш намаз	Экинди намаз	Ашхам намаз	Жасы намаз	
1	Ыйых кюн	03:27	04:58	12:13	16:06	19:11	20:51
2	Баш кюн	03:25	04:58	12:13	16:06	19:11	20:51
3	Геуюрге кюн	03:24	04:55	12:13	16:06	19:13	20:53
4	Бараз кюн	03:22	04:54	12:13	16:07	19:14	20:54
5	Орта кюн	03:20	04:53	12:13	16:07	19:16	20:56
6	Байрым кюн	03:18	04:51	12:13	16:07	19:17	20:57
7	Шабат кюн	03:16	04:50	12:13	16:08	19:18	20:58
8	Ыйых кюн	03:15	04:49	12:13	16:08	19:19	20:59
9	Баш кюн	03:13	04:48	12:12	16:09	19:20	21:00
10	Геуюрге кюн	03:11	04:46	12:12	16:09	19:21	21:01
11	Бараз кюн	03:10	04:45	12:12	16:10	19:22	21:02
12	Орта кюн	03:08	04:44	12:12	16:10	19:23	21:03
13	Байрым кюн	03:06	04:43	12:12	16:10	19:25	21:05
14	Шабат кюн	03:05	04:42	12:12	16:10	19:26	21:06
15	Ыйых кюн	03:03	04:41	12:12	16:11	19:27	21:07
16	Баш кюн	03:02	04:40	12:12	16:11	19:28	21:08
17	Геуюрге кюн	03:00	04:40	12:12	16:11	19:28	21:08
18	Бараз кюн	02:59	04:38	12:12	16:12	19:30	21:10
19	Орта кюн	02:57	04:37	12:13	16:12	19:31	21:11
20	Байрым кюн	02:56	04:36	12:13	16:12	19:32	21:12
21	Шабат кюн	02:55	04:35	12:13	16:13	19:33	21:13
22	Ыйых кюн	02:53	04:34	12:13	16:13	19:34	21:14
23	Баш кюн	02:52	04:33	12:13	16:13	19:35	21:15
24	Геуюрге кюн	02:51	04:32	12:13	16:14	19:36	21:16
25	Бараз кюн	02:49	04:32	12:13	16:14	19:37	21:17
26	Орта кюн	02:48	04:31	12:13	16:14	19:38	21:18
27	Байрым кюн	02:47	04:30	12:13	16:15	19:39	21:19
28	Шабат кюн	02:46	04:29	12:13	16:15	19:40	21:20
29	Ыйых кюн	02:45	04:29	12:14	16:15	19:41	21:21
30	Баш кюн	02:44	04:28	12:14	16:16	19:41	21:21
31	Геуюрге кюн	02:43	04:28	12:14	16:16	19:42	21:22

КъМР-ни Муслиманларыны дин управленясы.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВУСУ

Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЛАНЫ Назабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зуухра, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приёмный – 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь – 40-03-24. Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕЪОМЛЕРИ: Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68. Экономика – 42-66-73. Культура – 42-66-76. Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бла байламлыкыла журотпоу эм жазылуу – 42-37-94. Энци корреспондент – 42-68-72. Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла кыагъат журотмейди. Кёл жазмалага рецензия этилмейди эм ала артха кыайтарылмайдыла. Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келшимезге боллукъдула. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликте материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.
Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кёлню алмайды.
Газет Связыны, информация технологияланы эмда асламлы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор кыулуку (Роскомнадзору) Къабарты-Малкъарда управленясында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компютер службасы хазыр этгенди.
Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмалангъанды.
Старвороль край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а
Газетлени ислерине тапдыруу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управленясы жууаплыды.
Телефона: 76-01-21
Газетлени розницага сатуу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34
Газет ийыкыда оч кере чыгады – геуюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикте кере 19.00 сагъатда кыо салында. 20.00 сагъатда кёл салынгъанды
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГЪАНЛА: Османланы Хыйса – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарыны орунбасарлары; Зе- заланы Лида (1,2-чи бетле), Гелья- ланы Валия (3-чо бет), Ахматланы Люоза (4-чо бет) – корректорла.
Тиражы 1642 экз. Заказ № 896 Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕС:
360000, Нальчик шахар, Ленин аялы протест; 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru